Σπυριδούλα Καρύδα

Πάρεδρος Συμβουλίου Επικρατείας

« Ειδικά θέματα υπαλληλικού και πειθαρχικού δικαίου - Σχέση με ποινική δίκη »

Σύντομη επισκόπηση της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Στο επιμορφωτικό σεμινάριο της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών με θέμα : «Σχέση διοικητικής με πολιτική και ποινική δίκη και επιρροή τους στη διοικητική διαδικασία και δίκη» .

Θεσσαλονίκη, 14-15 Ιουνίου 2018

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.Εισαγωγή .

2. Σχέση της πειθαρχικής διαδικασίας με την ποινική δίκη.

2.1 Αυτοτέλεια πειθαρχικής διαδικασίας και ποινικής δίκης .

2.2.Δέσμευση του πειθαρχικού δικαστή από αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου-Τεκμήριο αθωότητας.

2.2.1. Επί προσφυγών ουσίας δημοσίων υπαλλήλων.

2.2.2. Επί προσφυγών ουσίας αιρετών οργάνων Ο.Τ.Α.

2.2.3. Επί αιτήσεων ακυρώσεως κατά πειθαρχικών αποφάσεων που αφορούν μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., δικηγόρους και στρατιωτικούς υπαλλήλους .

2.2.3.1 Η αρχή «ne bis in idem» με αφορμή την επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης σε βάρος δικηγόρου.

2.2.4 . Η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας .

3..Παραγραφή του αξιοποίνου - Κρίση ότι δεν ανατρέπει την ποινική καταδίκη. Παρουσίαση σχετικής νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και Ε.Δ.Δ.Α..

4..Συμπέρασμα.

1. Εισαγωγή .

Αν υπάρχει ένας κλάδος του διοικητικού δικαίου στον οποίο θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ποινική δίκη επηρεάζει άμεσα τη διοικητική αυτός είναι αδιαμφισβήτητα ο κλάδος του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου. Και μπορεί μεν στο άρθρο 114 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007, Α΄26) να ορίζεται πανηγυρικά ότι η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη καθώς και ότι η ποινική δίκη δεν αναστέλλει την πειθαρχική διαδικασία, όμως στην πράξη πολλές φορές ισχύει το ακριβώς αντίθετο. Στο χώρο αυτό του δικαίου, είτε αφορά το πειθαρχικό δίκαιο λειτουργών, δημοσίων και στρατιωτικών υπαλλήλων ή αιρετών οργάνων Ο.Τ.Α. ή ειδικά θέματα υπαλληλικού δικαίου ,συνδεόμενα με την υπηρεσιακή κατάσταση των ανωτέρω προσώπων, ο δικαστής της διοικητικής δικαιοσύνης είναι υποχρεωμένος να βρίσκεται σε συνεχή διάλογο με τον ποινικό δικαστή, παρακολουθώντας στενά την πορεία της ποινικής δίκης , δεσμευόμενος υπό προϋποθέσεις και από το αποτέλεσμά της. Πέραν τούτου , ο διοικητικός δικαστής βρίσκεται συχνά στη θέση να πρέπει να ερμηνεύσει αυτοτελώς έννοιες και αρχές του ποινικού δικαίου, προκειμένου να εκφέρει δικαστική κρίση επί ζητήματος διοικητικής φύσης. Με την παρούσα εισήγηση θα προσπαθήσω να αναδείξω αυτή την ιδιαίτερη σχέση ποινικής και διοικητικής δίκης , υπό το φως της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και να εκθέσω τους σχετικούς προβληματισμούς.

2. Σχέση της πειθαρχικής διαδικασίας με την ποινική δίκη.

2.1 Αυτοτέλεια πειθαρχικής διαδικασίας και ποινικής δίκης .

Στο άρθρο 114 παρ. 1 και 2 του Υ.Κ. ορίζεται ότι: «1. Η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη. 2.Η ποινική δίκη δεν αναστέλλει την πειθαρχική διαδικασία. Το πειθαρχικό όργανο όμως μπορεί με απόφασή του, η οποία είναι ελευθέρως ανακλητή, να διατάξει, για εξαιρετικούς λόγους, την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος. Αναστολή δεν επιτρέπεται σε περίπτωση που το πειθαρχικό παράπτωμα προκάλεσε δημόσιο σκάνδαλο ή θίγει σοβαρά το κύρος της υπηρεσίας».

Από τη νομολογία του Σ.τ.Ε. γίνεται παγίως δεκτό ότι από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη, η δε ποινική δίκη δεν αναστέλλει την πειθαρχική διαδικασία, ενώ το πειθαρχικό όργανο δεν έχει υποχρέωση, αλλά απλή ευχέρεια να αναστείλει προσωρινά και για εξαιρετικούς λόγους την πειθαρχική διαδικασία (Σ.τ.Ε. 1055/2018,153/2016, 1264/2014, 2041/2013, 3971/2010, 1430/2005, 945/2004, 4919/1995).Εξ άλλου, είναι δυνατή η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, σε περίπτωση έκδοσης αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης ή αμετάκλητου αθωωτικού απαλλακτικού βουλεύματος για τις πράξεις για τις οποίες διώχθηκε πειθαρχικά ο προσφεύγων , κατά τις διατάξεις των άρθρων 114 παράγραφος 4 και 143 του Υ.Κ. (Σ.τ.Ε 1055/2018).

Εντούτοις , ενόψει και των ορισθέντων με το άρθρο 114 παρ.3 του Υ.Κ. (βλ και νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α. : απόφαση Ε.Δ.Δ.Α της 27.9.2007 Βασίλειος Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος) , σύμφωνα με το οποίο το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την κρίση που

περιέχεται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα, μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος , συχνά γίνεται δεκτό ότι συντρέχει, νόμιμος λόγος να αναβληθεί η εκδίκαση πειθαρχικής υπόθεσης , που εκκρεμεί ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, είτε κατόπιν προσφυγής ή αίτησης ακύρωσης προκειμένου να αξιολογηθεί η τυχόν εκδοθείσα ποινική απόφαση (βλ ενδεικτικά Σ.τ.Ε. 3279/2017, 3107/2017, 2490/2015, 352/2013, 1053/2012).

Με βάση τα προαναφερθέντα και ενόψει των βαρύτατων συνεπειών στο πρόσωπο του προσφεύγοντος/ αιτούντος, ο διοικητικός δικαστής , κατά την άποψή μου, ακόμη και αν δεν προκύπτει ευθέως από τον πειθαρχικό φάκελο οφείλει να διερευνά στις πειθαρχικές υποθέσεις την τυχόν ύπαρξη και περαιτέρω ποινικής διαδικασίας.

Επισημαίνεται όμως στο σημείο αυτό ότι όπως έχει γίνει δεκτό και από τη νομολογία η άσκηση και η παύση της ποινικής δίωξης δεν εμποδίζουν, καταρχήν, την έναρξη, εξέλιξη και ολοκλήρωση της πειθαρχικής διαδικασίας. Η διακριτή, δε, δικαιοδοσία, των ποινικών δικαστηρίων, για τη διάγνωση συμπεριφοράς, ως ποινικού αδικήματος, και των οργάνων της εκτελεστικής εξουσίας, στα οποία έχει ανατεθεί η άσκηση πειθαρχικής εξουσίας, ως διοικητικής φύσης αρμοδιότητας, για τη διάγνωση της ίδιας συμπεριφοράς ως πειθαρχικού παραπτώματος, όταν αυτή, πάντως, κρίνεται πλήρως αποδεδειγμένη, υπό το δικαστικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων, δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, αλλά, αντιθέτως, ευρίσκει έρεισμα στις διατάξεις των άρθρων 26 παρ. 2 και 3, 93 παρ. 1, 94 παρ. 1, 95 παρ. 1 και 3 και 96 παρ. 1 αυτού» (βλ. Σ.τ.Ε. 4333/2014). Ενώ, και η άσκηση ποινικής δίωξης για πραγματικά περιστατικά υπαγόμενα στην έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος , δεν αποτελεί προϋπόθεση για την επιβολή πειθαρχικής ποινής , ενώ εξάλλου δεν απαιτείται να προηγηθεί ποινική καταδίκη με απόφαση ποινικού δικαστηρίου του πειθαρχικώς διωκόμενου προκειμένου να επιβληθεί πειθαρχική ποινή (Σ.τ.Ε. 2166/2011) .

Αξίζει δε στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι και το Ε.Δ.Δ.Α. με πάγια νομολογία του αποδέχεται την αυτοτέλεια μεταξύ των δύο αυτών διαδικασιών (πειθαρχικής διαδικασίας και ποινικής διαδικασίας), οι οποίες μπορούν να εξελίσσονται παράλληλα, χωρίς να υπάρχει αντίθεση με το τεκμήριο αθωότητας, για το λόγο αυτό (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Δ.Δ.Α. της 28.3.2017 Kemal Çoşkun κατά Τουρκίας , της 13.9.2007 Mullet κατά Γαλλίας κ.ά) , αποδέχεται δε περαιτέρω ότι δεν υπάρχει από την άποψη αυτή ουδεμία υποχρέωση η μία να αναμείνει την ολοκλήρωση της άλλης. Υπογραμμίζει όμως ότι στην περίπτωση που η ποινική διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί το διοικητικό όργανο ή δικαστήριο δεν θα πρέπει να χρησιμοποιεί εκφράσεις ή λέξεις που να προδικάζουν το ποινικό αποτέλεσμα γιατί τότε ενδέχεται να τεθεί ζήτημα παραβίασης του τεκμηρίου αθωότητας από την άποψη του άρθρου 6 παρ.2 της Ε.Σ.Δ.Α.. Αντίθετα όμως , αποδέχεται ότι δεν παραβιάζεται το τεκμήριο αθωότητας αν από τη διατύπωση της πειθαρχικής απόφασης προκύπτει καθαρά ότι εν προκειμένω η επιβολή της πειθαρχικής ποινής στηρίχθηκε σε διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Δ.Δ.Α. της 28.3.2017 Kemal Çoşkun κατά Τουρκίας σκ. 53-54, της 27.9.2011 Hrdalo κατά Κροατίας σκ. 54-55 κ.ά) .

Παρόμοια διάταξη περί αυτοτέλειας πειθαρχικής διαδικασίας και ποινικής δίκης, αλλά και δυνατότητας αναστολής της πειθαρχικής διαδικασίας, απαντάται, μεταξύ άλλων, και στη νομοθεσία περί μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και μάλιστα η ερμηνεία της απασχόλησε προσφάτως το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ειδικότερα, στο άρθρο 331 του ν.5343/1932

«Περί Οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών» (Α΄ 86), το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 249/1976 (Α΄ 7) έχει εφαρμογή επί των μελών Δ.Ε.Π. όλων των Α.Ε.Ι., οριζόταν ότι : «Η πειθαρχική δίωξις δεν αναστέλλεται υπό της ποινικής, εκτός εάν το οικείον συμβούλιον ήθελεν αποφασίσει άλλως. Εν τη περιπτώσει ταύτη δύνανται το συμβούλιον να αποφασίση, όπως ο εγκαλούμενος απόσχει της ενασκήσεως των εαυτού καθηκόντων» (παρ. 1)…». Με αίτηση ακυρώσεως η οποία παραπέμφθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, λόγω αρμοδιότητας, με απόφαση σε συμβούλιο του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, ζητήθηκε , μεταξύ άλλων, και η ακύρωση απόφασης του Πειθαρχικού Συμβουλίου των μελών του Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. , με την οποία αποφασίστηκε, κατ΄ εφαρμογή του άρθρου 331 παρ.1 του ν.5343/1932 , αφ' ενός η αναστολή της πειθαρχικής δίωξης που είχε ασκηθεί κατά αιτούντος, καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης, ενόψει της ποινικής δίωξης που είχε κινηθεί εναντίον του και αφ' ετέρου η αποχή αυτού από την άσκηση των καθηκόντων του για χρονικό διάστημα, όχι πάντως πέραν του έτους από την έκδοση της ανωτέρω απόφασης. Η υπόθεση, με την 4641/2015 απόφαση του Σ.τ.Ε. παραπέμφθηκε στην επταμελή σύνθεση , προκειμένου να αποφανθεί αν η διαφορά που αναφύεται αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση μέλους Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και συνεπώς, η εκδίκασή της ανήκει πλέον στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου ή αντίθετα η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως, στρεφόμενη κατά απόφασης του Πειθαρχικού Συμβουλίου των Μελών του Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. στο οποίο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 65 του ν. 3900/2010, προεδρεύει ο αρχαιότερος από τους Προέδρους του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου και μετέχουν ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί, αρμοδίως εισάγεται προς εκδίκαση ενώπιον του Σ.τ.Ε., σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 περ. η΄ του ν. 702/1977, με την οποία ορίζεται ότι «Εξακολουθούν να υπάγονται στην κατά πρώτο και τελευταίο βαθμό αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι αιτήσεις ακυρώσεως που αφορούν: α) … β) το διορισμό και την παύση των καθηγητών πρώτης βαθμίδας της ανώτατης εκπαίδευσης (πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα) … η) την επιβολή πειθαρχικής ποινής από συμβούλιο στο οποίο προεδρεύει ή συμμετέχει ανώτατος δικαστικός λειτουργός». Τελικώς, το ζήτημα δεν λύθηκε διότι επί της αιτήσεως ακυρώσεως υποβλήθηκε παραίτηση.

Στην υπόθεση όμως αυτή είχε προβληθεί ως λόγος ακύρωσης και είχε επισημανθεί και στην εισήγηση επί της έδρας ότι μη νομίμως το ανωτέρω συμβούλιο δεν είχε τηρήσει την αρχή της προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη του δυσμενούς αυτού μέτρου της αποχής από τα καθήκοντα στο πρόσωπο του αιτούντος. Το ζήτημα τελικώς λύθηκε με τροποποίηση του επίμαχου άρθρου 331 του ν. 5343/1932 , αρχικώς με το άρθρο 90 παρ.3 του ν. 4485/2017 (Α΄114) , ήδη δε με το άρθρο 19 παρ.12 του ν. 4521/2018 (Α΄38) με το οποίο ρητώς ορίζεται πλέον ότι : « Η πειθαρχική δίωξη δεν αναστέλλεται από την ποινική, εκτός αν το οικείο Συμβούλιο λάβει, για εξαιρετικούς λόγους, διαφορετική απόφαση, η οποία είναι ελευθέρως ανακλητή . Η αναστολή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος . Σ' αυτήν την περίπτωση , το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ότι ο εγκαλούμενος πρέπει να απόσχει από την άσκηση των καθηκόντων του . Για τη λήψη της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται ακρόαση του εγκαλουμένου από το πειθαρχικό συμβούλιο». Εξάλλου, και στην εισηγητική έκθεση του ανωτέρου νόμου διαλαμβάνεται ότι η ανωτέρω τροποποίηση ήταν επιβεβλημένη , προκειμένου να εναρμονισθεί το πειθαρχικό δίκαιο των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. με τον Υ.Κ..

2.2.Δέσμευση του πειθαρχικού δικαστή από αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου- Τεκμήριο αθωότητας.

Στο άρθρο 114 παρ.3 του Υ.Κ. ορίζεται ότι: « 3. Το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την κρίση που περιέχεται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα, μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος. [...]».Με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2007 του Ε.Δ.Δ.Α. επί της υπόθεσης «Βασίλειος Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος» κρίθηκε ότι, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 2 της Ε.Σ.Δ.Α. , με την οποία καθιερώνεται το τεκμήριο αθωότητας των ποινικώς διωκομένων και την εξ αυτού απορρέουσα αρχή in dubio pro reo, δεν υφίσταται διαφορά μεταξύ αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων που απαλλάσσουν ελλείψει αποδείξεων τον κατηγορούμενο και αποφάσεων που τον απαλλάσσουν ύστερα από αναμφισβήτητη διαπίστωση της αθωότητάς του. Τούτο δε, κατά το εν λόγω Δικαστήριο, διότι δεν διαφοροποιούνται οι απαλλακτικές αποφάσεις αναλόγως με τις αιτιολογίες που χρησιμοποίησε ο ποινικός δικαστής. Αντιθέτως, το διατακτικό μιας απαλλακτικής αποφάσεως οφείλει να είναι σεβαστό από κάθε άλλη Αρχή που αποφαίνεται ευθέως ή παρεμπιπτόντως επί της ποινικής ευθύνης του ενδιαφερομένου. Καθ' ερμηνεία, των διατάξεων της παρ. 1 και 3 του άρθρου 114 του Υ.Κ. υπό το φως του άρθρου 6 παρ. 2 της Ε.Σ.Δ.Α. , γίνεται παγίως δεκτό ότι τόσο ο πειθαρχικός δικαστής, όσο και το Σ.τ.Ε. , όταν δικάζει επί υπαλληλικής προσφυγής του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος, δεσμεύονται από την κρίση που περιέχεται σε αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα ως προς την ύπαρξη ή ανυπαρξία των πραγματικών περιστατικών, που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος -και δη ανεξαρτήτως του αν η εν λόγω κρίση εξήχθη μετά ή άνευ αμφιβολιών-, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά, για τα οποία διώχθηκε ποινικώς, αλλά τελικώς αθωώθηκε, ο υπάλληλος και ως προς την ύπαρξη ή ανυπαρξία των οποίων εξέφερε κρίση το ποινικό δικαστήριο, ταυτίζονται πλήρως με εκείνα, τα οποία απετέλεσαν τη βάση της πειθαρχικής δίωξης (βλ. απόφαση Ε.Δ.Δ.Α. της 27.9.2007, Βασίλειος Σταυρόπουλος κατά Ελλάδας, Σ.τ.Ε. 4662/2012 Ολομ. , καθώς και Σ.τ.Ε. 2690/2008 7μ., 1670/2009, 116/2010, 2043/2011, 1515/2012, 3961/2017, 414/2018 κ.ά, πρβλ. Σ.τ.Ε. 213/2005, 1436/2008, 2709/2010 κ.α). Εξάλλου, έχει γίνει δεκτό ότι κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 114 του Υ.Κ., όταν σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα διαπιστώνεται ρητά χωρίς αμφιβολίες η ύπαρξη ή ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών, αυτά γίνονται δεκτά στην πειθαρχική δίκη όπως στην ποινική απόφαση ή στο αμετάκλητο βούλευμα. Η αυτή δέσμευση γεννάται από αμετάκλητη ποινική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα και για το Σ.τ.Ε. , όταν δικάζει επί προσφυγής, κατά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εφόσον η ύπαρξη ή ανυπαρξία τους έχει διαπιστωθεί αμετακλήτως από ποινική απόφαση ή βούλευμα (Σ.τ.Ε. 865/2017, 648/2016, 415/2012, 2601, 2709/2010, 1305, 2689/2008, 3374/2007, 1930/2006 κ.ά.).

Περαιτέρω, το Σ.τ.Ε. κατά την εκδίκαση της υπαλληλικής προσφυγής του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος εξετάζει την υπόθεση κατά το νόμο και την ουσία, ήτοι προβαίνει στον ορθό νομικό χαρακτηρισμό των πράξεων που αποδίδονται στον πειθαρχικώς διωκόμενο ως πειθαρχικών παραπτωμάτων και στην υπαγωγή τους στον προσήκοντα κανόνα δικαίου, περαιτέρω δε εκφέρει ιδία ουσιαστική κρίση σχετικά με την τέλεση των πειθαρχικών παραπτωμάτων, τη σοβαρότητά τους ενόψει των συνθηκών, υπό τις οποίες τελέσθηκαν, καθώς και την επιμέτρηση της πειθαρχικής ποινής κατ' εκτίμηση όλων των στοιχείων του φακέλου της πειθαρχικής υποθέσεως και της εν γένει υπηρεσιακής εικόνας του διωκομένου.

Συνεπώς, με πάγια νομολογία γίνεται δεκτό ότι αλυσιτελώς προβάλλονται από τον προσφεύγοντα λόγοι που καθιστούν, κατ' αυτόν, την προσβαλλόμενη απόφαση ακυρωτέα, λόγω ελλείψεως ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας, άλλως λόγω πλημμελούς αιτιολογίας και, περαιτέρω, λόγω παράβασης κατά την επιμέτρηση της πειθαρχικής ποινής, των αρχών της αναλογικότητας, της χρηστής διοίκησης και της εμπιστοσύνης του διοικούμενου προς τη Διοίκηση, αλλά και λόγω κατάχρησης εξουσίας (πρβλ Σ.τ.Ε. 865/2017, 597/2012, 3365, 2166//2011 κ.ά).

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα :

2.2.1. Επί προσφυγών ουσίας δημοσίων υπαλλήλων.

- Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Οικονομικών, με την οποία επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης , για τα πειθαρχικά παραπτώματα της παραβάσεως καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους και της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς ή ανάξιας για υπάλληλο διαγωγής εντός υπηρεσίας. Το Δικαστήριο, αφού έλαβε υπ' όψιν όλα τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης , μεταξύ των οποίων ιδιαιτέρως την απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πατρών, όπου για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, ο προσφεύγων κηρύχθηκε ένοχος για τα αδικήματα της παθητικής δωροδοκίας από κοινού και της ηθικής αυτουργίας σε εκβίαση με απειλή βλάβης της επιχειρήσεως του εξαναγκαζομένου προσώπου , η οποία κατέστη αμετάκλητη με απόφαση του Αρείου Πάγου, έκρινε ότι υπέπεσε τόσο στο πειθαρχικό παράπτωμα της παράβασης καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους (άρθρα 107 παρ. 1 περ. β΄ του Υ.Κ.) όσο και στο πειθαρχικό παράπτωμα της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς ή ανάξιας για υπάλληλο διαγωγής εντός υπηρεσίας (άρθρο 109 παρ. 2 περ. δ΄ του Υ.Κ.) Περαιτέρω, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπ' όψιν και συνεκτιμώντας το είδος και τη βαρύτητα των ανωτέρω παραπτωμάτων, τις ειδικότερες συνθήκες τελέσεώς τους και τον βαθμό υπαιτιότητας του προσφεύγοντος, έκρινε ότι η επιβληθείσα σε αυτόν πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσεως είναι εύλογη και προσήκουσα (Σ.τ.Ε. 640/2018).
- Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Οικονομικών, με την οποία επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα υπάλληλο κλάδου Π.Ε. Εφοριακών η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, για τα ανωτέρω πειθαρχικά παραπτώματα έγιναν δεκτά εξής :με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών ο προσφεύγων και άλλοι δύο εμπλεκόμενοι στην υπόθεση υπάλληλοι παραπέμφθηκαν στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών για την αξιόποινη πράξη της παθητικής δωροδοκίας κατά συναυτουργία. Μετά από μεταρρύθμιση του βουλεύματος ,παραπέμφθηκαν στο ακροατήριο του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών προκειμένου να δικαστούν για την αξιόποινη πράξη του άρθρου 11 ν. 5227/1931 "περί μεσαζόντων'' και κατόπιν απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, ο προσφεύγων κηρύχθηκε αθώος των κατηγοριών, με το σκεπτικό ότι η διάταξη του άρθρου 11 ν. 5227/1931 "περί μεσαζόντων" καταργήθηκε με τη διάταξη του άρθρου πρώτου παρ. ΙΕ. 201 του ν. 4254/2014 (Α΄ 85). Εν προκειμένω, με το δικόγραφο της προσφυγής ο προσφεύγων προέβαλε ότι η αθώωσή του με την απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών δεσμεύει το πειθαρχικό όργανο στο σύνολό της και ότι

δεν υπάρχει πλέον πειθαρχικό παράπτωμα. Το Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος με την αιτιολογία ότι ο προσφεύγων αθωώθηκε για τον λόγο ότι η διάταξη βάσει της οποίας είχε καταδικασθεί πρωτοδίκως, καταργήθηκε μεταγενεστέρως, όχι δε λόγω ανυπαρξίας των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος και ως εκ τούτου δεν υφίσταται για το Δικαστήριο δέσμευση υπό την ανωτέρω έννοια (Σ.τ.Ε. 414/2018) .

- Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης του Δευτεροβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, με την οποία επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα, πολιτικό υπάλληλο κλάδου Δ.Ε. παροχής υπηρεσιών (ειδικότητας αρτοποιού) με βαθμό Β΄ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η ποινή της οριστικής παύσης για το πειθαρχικό αδίκημα της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εκτός υπηρεσίας έγιναν δεκτά τα ακόλουθα :κατά του προσφεύγοντος είχε ασκηθεί, κατόπιν αστυνομικής έρευνας και σύλληψης αυτού, ποινική δίωξη για κατοχή ναρκωτικών . Με απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Θράκης, ο προσφεύγων κρίθηκε αθώος της κατηγορίας της κατοχής υπνωτικών δισκίων και μιας συσκευασίας 49,1 γραμμαρίων ινδικής κάνναβης, που βρέθηκαν στην οικία του κατά τη διενεργηθείσα αστυνομική έρευνα, εκτός από δύο συσκευασίες μικροποσοτήτων ινδικής κάνναβης (βάρους, αντιστοίχως, 15,1 και 7,4 γραμμαρίων), τις οποίες κρίθηκε ότι ο προσφεύγων είχε πράγματι ο ίδιος στην κατοχή του, για δική του αποκλειστικά χρήση, κατοχή για την οποία κρίθηκε «ατιμώρητος». Κατά της απόφασης αυτής, ουδέν ένδικο μέσο ασκήθηκε. Το Δικαστήριο έκρινε επιλαμβανόμενο της προσφυγής κατά απόφασης περί επιβολής της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, βάσει των οποίων είχε ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος, ότι δεσμεύεται από την ως άνω αμετάκλητη, απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Θράκης, καθ' ο μέρος κρίθηκε με αυτήν ότι από τις ναρκωτικές ουσίες, οι οποίες βρέθηκαν στην οικία του προσφεύγοντος κατά την διενεργηθείσα αστυνομική έρευνα, ο προσφεύγων κατείχε, για δική του αποκλειστικά χρήση, μόνο δύο συσκευασίες μικροποσοτήτων ινδικής κάνναβης. Περαιτέρω, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, ειδικότερα δε ότι (α) ο προσφεύγων κρίθηκε με την ως άνω ποινική απόφαση «ατιμώρητος» για την κατοχή των ως άνω μικροποσοτήτων ινδικής κάνναβης, (β) η κατοχή και χρήση ινδικής κάνναβης εκ μέρους του προσφεύγοντος περιορίζονταν στον ιδιωτικό του χώρο και δεν προκύπτει δε ότι είχε, με οποιονδήποτε τρόπο, επηρεάσει την άσκηση των καθηκόντων και την όλη παρουσία του ως εργαζόμενου [αντιθέτως, μάλιστα, στο πόρισμα της προηγηθείσης της πειθαρχικής δίωξης του προσφεύγοντος Ε.Δ.Ε. τονίζεται η «άριστη διαγωγή του εντός της υπηρεσίας» και το ότι «δεν δημιούργησε ουδέν πρόβλημα στη Μονάδα και εντός αυτής, ούτε προκάλεσε κάποιο πρόβλημα ή έδωσε δικαίωμα για σχολιασμό εντός των εργάσιμων ωρών και ημερών», καθώς και (γ) σύμφωνα με την υποβληθείσα από τον προσφεύγοντα βεβαίωση του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.), ο προσφεύγων συμμετείχε σε εγκεκριμένο πρόγραμμα Ανοιχτής Θεραπευτικής Κοινότητας του οποίου ολοκλήρωσε όλες τις προβλεπόμενες φάσεις, έκρινε ότι ναι μεν ο προσφεύγων υπέπεσε στο αποδοθέν σε αυτόν πειθαρχικό παράπτωμα, πλην ότι πρέπει, συνεκτιμωμένων των ανωτέρω, να γίνει εν μέρει δεκτή η προσφυγή του και να του επιβληθεί η ποινή της προσωρινής παύσης έξι (6) μηνών με πλήρη στέρηση

αποδοχών, μεταρρυθμιζόμενης αναλόγως της προσβαλλομένης πειθαρχικής απόφασης . Επισημαίνεται, ότι η ανωτέρω απόφαση εκδόθηκε κατόπιν της 2490/2015 αναβλητικής απόφασης του Δικαστηρίου, δοθέντος ότι η ανωτέρω απόφαση του ποινικού δικαστηρίου περιήλθε στο Δικαστήριο μετά τη συζήτηση της υπόθεσης και η έκδοση αναβλητικής απόφασης κρίθηκε επιβεβλημένη προκειμένου το κρίσιμο αυτό στοιχείο να τεθεί υπόψη των διαδίκων (Σ.τ.Ε. 1961/2017).

- Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Οικονομικών, με την οποία επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα υπάλληλο, κλάδου ΠΕ Εφοριακών, η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, για τα πειθαρχικά παραπτώματα της παράβασης καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107 παρ. 1, περ. β και του άρθρου 109 παρ. 2 περ. β του Υ.Κ. και της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς ή ανάξιας για υπάλληλο διαγωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 παρ. 2, εδ. δ του Υ.Κ.. Με την απόφαση επί της προσφυγής έγινε δεκτό ότι με απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, ναι μεν η προσφεύγουσα αθωώθηκε για την πράξη της παθητικής δωροδοκίας πλην όμως η αθώωσή της οφείλεται στο γεγονός ότι κατά το χρόνο τέλεσης των πράξεων που της είχαν αποδοθεί η αξιόποινη πράξη της παθητικής δωροδοκίας του υπαλλήλου στοιχειοθετείται μόνο για τις μελλοντικές ενέργειες ή παραλείψεις αυτού, ενώ η πράξη αυτή παραμένει ανέγκλητη για ήδη τελειωμένη ενέργεια ή παράλειψη. Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση, η οποία πλέον έχει καταστεί αμετάκλητη, έγινε δεκτό ότι η προσφεύγουσα έλαβε από εταιρία το ποσό των 30.000 ευρώ για νόμιμες και εντός των υπηρεσιακών καθηκόντων τους ενέργειες, ποσό όμως που δεν δικαιούνταν. Ακολούθως, η προσφεύγουσα κηρύχθηκε αθώα της παθητικής δωροδοκίας. Τέλος, η προσφεύγουσα και έτερος υπάλληλος κηρύχθηκαν αθώοι της πράξης της συμμορίας αφού δεν αποδείχθηκε ότι ενώθηκαν με σκοπό την διάπραξη πλημμελημάτων. Συνεπώς, κρίθηκε ότι το Δικαστήριο δεσμεύεται μεν από την ανωτέρω απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, κατά το μέρος αυτής με το οποίο η προσφεύγουσα κρίθηκε αθώα της παθητικής δωροδοκίας από κοινού και της συμμορίας, περαιτέρω όμως, δεσμεύεται ως προς την ύπαρξη των πραγματικών αυτών περιστατικών τα οποία έγιναν δεκτά κατά την κρίση της ανωτέρω απόφασης του ποινικού δικαστηρίου, και ειδικότερα ότι η προσφεύγουσα έλαβε για τον εαυτό της αλλά και για λογαριασμό άλλου εφοριακού υπαλλήλου, το χρηματικό ποσό των 30.000 ευρώ από εταιρία , αφού κατά την άσκηση των καθηκόντων της ως ελεγκτή, ο δε άλλος υπάλληλος ως επόπτης, συνέταξαν και υπέγραψαν Έκθεση Προσωρινού Ελέγχου της εν λόγω εταιρίας, με βάση την οποία επεστράφη στην εταιρία αυτή το πιστωτικό υπόλοιπο Φ.Π.Α το οποίο είχε ζητήσει με σχετικές αιτήσεις της. (Σ.τ.Ε. 1361/2016).
- Σε άλλη περίπτωση , επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης του Πειθαρχικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου Εξωτερικών , με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος προσφεύγοντος, διπλωματικού υπαλλήλου με το βαθμό του Συμβούλου Πρεσβείας Α΄, η πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης τριών (3) μηνών με πλήρη στέρηση αποδοχών για το πειθαρχικό αδίκημα της βαρείας αμέλειας κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων (άρθρο 107 παρ. 1 περ. στ΄ του ν. 3528/2007), το Δικαστήριο, εν προκειμένω, δικάζοντας κατ' ουσίαν έκρινε ότι υφίσταται πλήρης ταύτιση των πραγματικών περιστατικών που οδήγησαν στην ποινική και πειθαρχική δίωξη του προσφεύγοντος. Συνεπώς, κρίθηκε ότι δεσμεύεται από την αμετάκλητη αθωωτική ποινικής φύσεως δικαστική απόφαση του Τριμελούς

Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών και για το λόγο αυτό ο προσφεύγων πρέπει να θεωρηθεί αθώος της αποδιδόμενης σε αυτόν πειθαρχικής κατηγορίας για την οποία είχε διωχθεί πειθαρχικώς. (Σ.τ.Ε. 764/2016).

- Τέλος, επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης Δευτεροβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με την οποία απερρίφθη ένσταση του προσφεύγοντος, υπαλλήλου του Ι.Κ.Α., κατά απόφασης του Πρωτοβαθμίου Υπηρεσιακού Συμβουλίου Υπαλλήλων Ι.Κ.Α. και επικυρώθηκε η επιβληθείσα σ' αυτόν πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης για τα πειθαρχικά παραπτώματα της παράβασης καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα (άρθρο 107 παρ. 1 περιπτ. β΄ του ν. 2683/1999), της χρησιμοποίησης της υπαλληλικής ιδιότητας για εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ιδίου ή τρίτων προσώπων (άρθρο 107 παρ. 1 περ. ιστ΄ του ν. 2683/1999) και της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς για υπάλληλο διαγωγής (άρθρο 109 παρ. 2 περ. δ΄ του ν. 2683/1999) έγιναν δεκτά τα ακόλουθα : με απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών κρίθηκε ότι ο προσφεύγων έπρεπε να κηρυχθεί αθώος για τις μερικότερες πράξεις της ψευδούς βεβαίωσης στην υπηρεσία, με τη σκέψη ότι, εφόσον οι αιτήσεις περί ασφαλιστικής ενημερότητας των εργοδοτών, επί των οποίων ο προσφεύγων βεβαίωνε ψευδώς ότι δεν οφείλοντο εισφορές, προορίζοντο για χρήση μόνον εντός της υπηρεσίας, δηλ. αποτελούσαν εσωτερικά έγγραφα, με βάση τα οποία η αρμόδια υπάλληλος χορηγούσε στη συνέχεια βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας, δεν στοιχειοθετείτο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά τον ποινικό νόμο, η αντικειμενική υπόσταση του πιο πάνω αδικήματος. Αντιθέτως, για τα υπόλοιπα πραγματικά περιστατικά που αποτέλεσαν τη βάση της πειθαρχικής κατηγορίας, ο προσφεύγων κρίθηκε ένοχος και καταδικάσθηκε σε συνολική ποινή κάθειρξης δέκα οκτώ (18) ετών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι με την προεκτεθείσα απόφαση του ποινικού δικαστηρίου ναι μεν ο προσφεύγων αθωώθηκε για τις μερικότερες πράξεις της ψευδούς βεβαίωσης στην υπηρεσία, πλην όμως, όπως εξετέθη ανωτέρω, η αθώωσή του δεν οφείλεται εν προκειμένω στη διαπίστωση της ανυπαρξίας των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, τα οποία αντιθέτως επιβεβαιώνονται με την ανωτέρω απόφαση ότι έλαβαν χώρα προκειμένου να συγκαλύψουν την τέλεση των αξιοποίνων πράξεων του προσφεύγοντος, αλλά στο γεγονός του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών αυτών περιστατικών, τα οποία κατά την κρίση του ποινικού δικαστηρίου δεν στοιχειοθετούσαν, κατά την έννοια του ποινικού νόμου, την αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος της ψευδούς βεβαίωσης στην υπηρεσία. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεσμεύεται ως προς την ύπαρξη των πραγματικών αυτών περιστατικών καθώς και ως προς την ύπαρξη των λοιπών πραγματικών περιστατικών που επίσης έγινε δεκτό ότι έλαβαν χώρα και οδήγησαν στην καταδίκη του προσφεύγοντος σε ποινή κάθειρξης 18 ετών, για τα προαναφερθέντα αδικήματα της πλαστογραφίας μετά χρήσεως κατ' εξακολούθηση, της υπεξαίρεσης στην υπηρεσία κατ' εξακολούθηση ποσών ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, της υπεξαγωγής εγγράφων και της ψευδούς βεβαίωσης κατ' εξακολούθηση σε βάρος του ΙΚΑ με αντικείμενο ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, καθώς και της απιστίας (Σ.τ.Ε. 2593/2013) .

2.2.2. Επί προσφυγών ουσίας αιρετών οργάνων Ο.Τ.Α.

-Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης, με την οποία επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, δημοτική σύμβουλο, η πειθαρχική ποινή της αργίας τριών (3) μηνών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα διέπραξε το αδίκημα της σοβαρής παράβασης των καθηκόντων της από βαριά αμέλεια, καθώς, παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της θητείας της ως Αντιδημάρχου βεβαιώθηκαν από αστυνομικούς του οικείου Α.Τ και κοινοποιήθηκαν στο Δήμο παραβάσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος σε καταστήματα, αυτή δεν προέβη στην αφαίρεση των αδειών τους ή στην προσωρινή τους σφράγιση, ενώ ήταν αρμόδια προς τούτο, καθώς η σχετική αρμοδιότητα είχε μεταβιβαστεί σ' αυτήν με σχετική απόφαση του Δημάρχου. Τις παράνομες αυτές παραλείψεις της προσφεύγουσας διαπίστωσε, άλλωστε, με αμετάκλητη απόφασή του το Τριμελές Εφετείο Θράκης, το οποίο προέβη στην αθώωσή της για το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος, ενόψει της μη τέλεσης των παραλείψεων αυτών με δόλο. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι παραλείψεις αυτές της προσφεύγουσας ανάγονται σε βαριά αμέλειά της κατά την άσκηση των καθηκόντων της, καθώς ούτε η κατά τους ισχυρισμούς της άγνοια της σχετικής νομοθεσίας ούτε η έλλειψη επαρκούς προσωπικού στον Δήμο, αποτελούν επαρκή δικαιολογία για τη μη άσκηση της αρμοδιότητάς της, η οποία της ανήκε ατομικά και η οποία δεν προϋποθέτει, άλλωστε, εξειδικευμένες νομικές γνώσεις και επεξεργασία περίπλοκου πραγματικού (Σ.τ.Ε. 416/2018).

- Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, με την οποία επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα, δημοτικό σύμβουλο, η πειθαρχική ποινή αργίας έξι (6) μηνών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο προσφεύγων τέλεσε πράγματι το πειθαρχικό αδίκημα της σοβαρής παράβασης καθήκοντος λόγω βαριάς αμέλειας, η οποία συνίσταται στο ότι ως αρμόδιος, βάσει απόφασης του Δημάρχου, για τη διεξαγωγή δημοπράτησης του έργου ξύλευσης και διάθεσης καυσόξυλων για τις ατομικές ανάγκες των δημοτών του του Δήμου (όντας αδιάφορου του ζητήματος αν πράγματι αποτελεί αρμοδιότητα των Δήμων η διεξαγωγή παρόμοιων διαγωνισμών, δεδομένου ότι δεν προκύπτει αμφισβήτηση της ως άνω απόφασης του Δημάρχου και δικαστική της ακύρωση), δεν προέβη σε δημόσια ανακοίνωση της διαδικασίας με κάποιον πρόσφορο τρόπο που θα ικανοποιούσε την τήρηση της αρχής της διαφάνειας των δημόσιων διαγωνισμών, αλλά ειδοποίησε μόνο ένα πρόσωπο σχετικά, ο οποίος κατέστη και ανάδοχος του έργου. Είναι δε απορριπτέος ο προβαλλόμενος λόγος ότι, ενόψει της αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Καρδίτσας, το Δικαστήριο υποχρεούται να προβεί στην πειθαρχική απαλλαγή του προσφεύγοντος, καθώς η εν λόγω ποινική αθώωση του προσφεύγοντος αφορά αποκλειστικά το ζήτημα του χρηματισμού του και δεν εμπεριέχει κρίση σχετικά με την ως άνω πλημμελή άσκηση της διοικητικής αρμοδιότητάς του ως Αντιδημάρχου. Περαιτέρω, το Δικαστήριο, ενόψει της βαρύτητας του αδικήματος, έκρινε ότι θα πρέπει να επιβληθεί στον προσφεύγοντα η πειθαρχική ποινή της αργίας τριών (3) μηνών (Σ.τ.Ε. 415/2018).

- Επί προσφυγής για την εξαφάνιση απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, με την οποία επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα,

δημοτικό σύμβουλο , ποινή αργίας πέντε (5) ημερών για πειθαρχικό αδίκημα σοβαρής παραβάσεως καθήκοντος από βαρεία αμέλεια. Στην κρινόμενη υπόθεση κατόπιν ελέγχου που διενήργησε το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης σε Δήμο σχετικά με τις προσλήψεις, τοποθετήσεις, μετακινήσεις, μεταθέσεις και μετατάξεις προσωπικού των υπηρεσιών καθαριότητος του Δήμου σε περίοδο κατά την οποία η εποπτεία των υπηρεσιών αυτών είχε ανατεθεί στον προσφεύγοντα ως Αντιδήμαρχο Καθαριότητος και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων, συντάχθηκε σχετική έκθεση με την οποία διαπιστώθηκε ότι 204 εργαζόμενοι ή ποσοστό 31,4% των υπηρετούντων στο Τμήμα Αποκομιδής και Μεταφοράς Απορριμμάτων είχαν διατεθεί σε άλλες υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα του Δήμου ατύπως, δηλαδή χωρίς αποφάσεις των κατά τις οικείες διατάξεις (άρθρα 72 παρ. 3, 73 παρ. 1, 184 παρ. 1, 185 του Κώδικα καταστάσεως δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων, ν. 3584/2007, Α΄ 143) αρμοδίων οργάνων του Δήμου (του αρμοδίου για το διορισμό οργάνου ή την πρόσληψη σε περίπτωση μετακινήσεως ή της δημαρχιακής επιτροπής σε περίπτωση αποσπάσεως) και κινήθηκε κατά του προσφεύγοντος πειθαρχική διαδικασία. Κατά του προσφεύγοντος ασκήθηκε και ποινική δίωξη για παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα (άρθρο 259), επί της οποίας εκδόθηκε αθωωτική απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι από το σκεπτικό της απόφασης αυτής προκύπτει ότι η αθώωση του προσφεύγοντος εχώρησε για το λόγο ότι, κατά την κρίση του ανωτέρω δικαστηρίου, δεν αποδείχθηκε η συνδρομή των στοιχείων της υποκειμενικής υποστάσεως του ποινικού αδικήματος, δηλαδή ότι ο προσφεύγων είχε ενεργήσει με σκοπό να προσπορίσει παράνομο όφελος στα μέλη του προσωπικού του Δήμου που είχαν διατεθεί σε άλλες υπηρεσίες με τον προεκτεθέντα τρόπο. Περαιτέρω δε έγινε δεκτό ότι η αθώωση, πάντως, του προσφεύγοντος εχώρησε λόγω ελλείψεως δόλου (κατ' άρθρο 259 του Π.Κ.) και όχι λόγω μη συνδρομής πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση τόσο του ποινικού, όσο και του πειθαρχικού αδικήματος, οπότε και μόνο θα ετίθετο ζήτημα δεσμεύσεως του πειθαρχικού δικαστή από την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, εφόσον είχε καταστεί αμετάκλητη (Σ.τ.Ε. 1390/2014).

2.2.3 Επί αιτήσεων ακυρώσεως κατά πειθαρχικών αποφάσεων που αφορούν μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., δικηγόρους και στρατιωτικούς υπαλλήλους.

Ομοίως και σ' αυτές τις υποθέσεις γίνεται δεκτό ότι κατά γενική αρχή του πειθαρχικού δικαίου, η οποία αποτυπώνεται, άλλωστε, και στις διατάξεις των άρθρων 90 παρ. 10 και 105 παρ. 5 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/1988, Α΄ 35), 114 παρ. 3 - 5 του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων (ν. 3528/2007, Α΄ 26 - βλ. και αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 114 παρ. 3 - 5 του προϊσχύσαντος Κώδικα - ν. 2683/1999, Α΄ 19) και 118 παρ. 3 - 5 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α΄ 143 - βλ. και αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 171 παρ. 3-4 του προϊσχύσαντος Κώδικα - ν. 1188/1981, Α΄ 204), η πειθαρχική δίκη είναι ανεξάρτητη μεν από την ποινική, όμως το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση του ποινικού αδικήματος, όταν η πειθαρχική δίωξη θεμελιώνεται στα αυτά

πραγματικά περιστατικά (βλ. ΣτΕ 198/2012, σκ. 3, 3674/2014, 76/2015). Η γενική αυτή αρχή του πειθαρχικού δικαίου εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, και στο πειθαρχικό δίκαιο των στρατιωτικών υπαλλήλων των Ενόπλων Δυνάμεων (βλ Σ.τ.Ε. 3744/2013, σκ. 5 2086/2002, σκ. 4), της Ελληνικής Αστυνομίας (βλ Σ.τ.Ε. 201/2003, σκ. 5) και του Λιμενικού Σώματος (βλ Σ.τ.Ε. 3324/2013, σκ. 3-4), όταν δεν υπάρχει αντίθετη ειδική διάταξη. Τα ίδια ισχύουν και όσον αφορά στο πειθαρχικό δίκαιο των Υπαξιωματικών και Ανθυπασπιστών του Πολεμικού Ναυτικού, στο οποίο δεν υπήρχε, κατά τον κρίσιμο χρόνο, τέτοια ειδική διάταξη (βλ. Σ.τ.Ε. 3674/2014 , 76/2015). Στις ακυρωτικές όμως αυτές υποθέσεις γίνεται επίσης δεκτό ότι σε περίπτωση που επακολουθήσει αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, η οποία έρχεται σε αντίθεση με όσα δέχθηκε το πειθαρχικό όργανο ως προς την τέλεση των πράξεων που αποδόθηκαν σε δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό, η αιτιολογική βάση της πειθαρχικής απόφασης κλονίζεται και η απόφαση αυτή καθίσταται ακυρωτέα, η δε υπόθεση αναπέμπεται στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο προκειμένου να κρίνει εκ νέου την πειθαρχική κατηγορία, συνεκτιμώντας και την αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου **(**Σ.τ.Ε. 879/2018**,** 2442/2014**,** 3744/2013**,** 1443/2005 7μ., 803/2005**,** 1428/2004**,** 3532/2003**,** 3769/2002**,** 2086/2002 7μ**.).**

2.2.3.1 Η αρχή «ne bis in idem» με αφορμή την επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης σε βάρος δικηγόρου.

Τη νομολογία του Σ.τ.Ε απασχόλησε η εφαρμογή της αρχής ne bis in idem και στο πειθαρχικό δίκαιο με αφορμή την επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης σε βάρος δικηγόρου.

Το άρθρο 4 παρ. 1 του 7^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), το οποίο κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 1705/1987 (Α΄ 89), ορίζει ότι «Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους για μία παράβαση για την οποία ήδη αθωώθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού». Η διάταξη αυτή η οποία εκφράζει την αρχή non bis in idem , δεν αναφέρεται, όπως έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αποκλειστικώς και μόνον σε πράξεις που εντάσσονται στα απαριθμούμενα από την ποινική νομοθεσία του εθνικού κράτους αδικήματα και τιμωρούμενα ως τοιαύτα από αυτήν, αλλά, υπό προϋποθέσεις, και σε πράξεις που ο εθνικός νομοθέτης χαρακτηρίζει πειθαρχικά παραπτώματα ή διοικητικές κυρώσεις, προβλέποντας την επιβολή τύποις πειθαρχικών κυρώσεων ή διοικητικών μέτρω. Έτσι, σύμφωνα με τη νομολογία του ανωτέρω Δικαστηρίου, μια συγκεκριμένη υπόθεση αποκτά χαρακτήρα «ποινικής φύσεως», ώστε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 παρ. 1 του 7ου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., εφόσον συγκεντρώνει τρία κριτήρια, που δεν είναι απαραίτητο να συντρέχουν σωρευτικά. Τα κριτήρια αυτά άπτονται του χαρακτηρισμού του αδικήματος από την εθνική έννομη τάξη, δηλ. του εάν το αδίκημα διέπεται από διατάξεις του ποινικού δικαίου, της φύσεως του αδικήματος και της βαρύτητας της μέγιστης προβλεπόμενης από τις οικείες διατάξεις κυρώσεως, η οποία θα πρέπει, κατ' αρχήν, να οδηγεί σε στέρηση ή περιορισμό της προσωπικής

ελεύθερίας (βλ. αποφάσεις Ε.Δ.Δ.Α. κυρίως της 8.6.1976 Engel και λοιποί κατά Ολλανδίας, της 10.2.2009 Zolotoukhin κατά Ρωσίας, μείζονος σύνθεσης , βλ. επίσης Π.Ε. 65/2010 5μ., βλ. και Σ.τ.Ε. 1900/2014 Ολομ.). Το Δικαστήριο με την Σ.τ.Ε. 1912/2016 απόφασή του έκρινε εν όψει των ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη ότι α) με τον πειθαρχικό έλεγχο των δικηγόρων σκοπείται η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και ειδικότερα, αφενός μεν η διαφύλαξη του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος, το οποίο, λόγω του στενού συνδέσμου του προς την απονομή της δικαιοσύνης και τη σημασία του, ως εκ τούτου, για το κοινωνικό σύνολο, υπόκειται σε ιδιαίτερες δεσμεύσεις και κανονιστικές ρυθμίσεις, αφετέρου δε η καλή λειτουργία της Δικαιοσύνης, με την άσκηση της δικηγορίας από πρόσωπα που διαθέτουν τα κατάλληλα ηθικά προσόντα πάντως, η ποινή της οριστικής παύσης δεν συνιστά στέρηση ή περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας που ισοδυναμεί με στερητική της ελευθερίας ποινή του ποινικού δικαίου, η εν λόγω ποινή όχι μόνο κατά τον τυπικό χαρακτηρισμό της στην ελληνική νομοθεσία αλλά και κατά τη φύση και το χαρακτήρα της διαφέρει από τις κυρώσεις ποινικής φύσεως. Συνεπώς, εφόσον η κύρωση της οριστικής παύσης δεν έχει ποινικό χαρακτήρα, δεν ανακύπτει ζήτημα εφαρμογής της αρχής ne bis in idem που διαλαμβάνεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του 7ου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Κατ' ακολουθίαν τούτου, ούτε η έναρξη ούτε η εξέλιξη της διαδικασίας επιβολής της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης κωλύεται σε περίπτωση που για την ίδια παράβαση έχει ολοκληρωθεί η ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων διαδικασία με απόφαση που έχει καταστεί απρόσβλητη» και με τις σκέψεις αυτές απέρριψε τον προβληθέντα λόγο ακύρωσης ως αβάσιμο.

Κατά πάγια περαιτέρω προσέγγιση της γαλλικής νομολογίας, σύμφωνα με την καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Ευγενία Πρεβεδούρου [1] : «η αρχή ne bis in idem δεν τυγχάνει εφαρμογής οσάκις επιβάλλονται πλείονες, διοικητικού χαρακτήρα κατά το εθνικό δίκαιο, κυρώσεις, οι οποίες προέρχονται από διαφορετικές κυρωτικές αρχές. Έτσι, στον αθλητή ο οποίος συνελήφθη να κάνει χρήση αναβολικών σε συγκεκριμένη αθλητική διοργάνωση μπορεί να επιβάλει κυρώσεις τόσο η αρμόδια αθλητική ομοσπονδία, βάσει της σχετικής νομοθεσίας για τον έλεγχο αντιντόπινγκ, όσο και ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας εφόσον ο αθλητής υπηρετεί στις ένοπλες δυνάμεις Ομοίως, στον ένστολο είναι δυνατόν, για την ίδια παράβαση καθηκόντων, να επιβληθούν σωρευτικώς πειθαρχικές και υπηρεσιακές κυρώσεις [CE 27 janvier 2006, Ministre de la defense, n° 265600]. Στις περιπτώσεις αυτές, η σώρευση είναι δυνατή διότι οι κυρώσεις στηρίζονται σε διαφορετικές νομικές αιτίες (causes juridiques différentes). Η γαλλική έννομη τάξη έχει περιορίσει δραστικά το ρυθμιστικό πεδίο της αρχής ne bis in idem, δεχόμενη, αφενός, ότι αυτή προϋποθέτει επιβολή κυρώσεων από την ίδια κυρωτική αρχή και, αφετέρου, ότι η ανεξαρτησία ποινικής και πειθαρχικής διαδικασίας αποκλείει την εφαρμογή της. Το Conseil d'Etat επιβεβαίωσε προσφάτως την αρχή της σώρευσης ποινικών και πειθαρχικών κυρώσεων που στηρίζονται στα ίδια πραγματικά περιστατικά, διευκρίνισε όμως ότι η συνολική διάρκεια των ποινών αυτών που επιβάλλονται από την πειθαρχική αρχή

[1] Βλ Ευγενία Πρεβεδούρου « Σωρευτική επιβολή διοικητικών κυρώσεων – μη εφαρμογή της αρχής ne bis in idem – αρχή της αναλογικότητας – διάλογος Σ.τΕ – ΔΕΕ και ΕΔΔΑ: ΣτΕ 3473/2017» σε www.prevedourou.gr

και από τον ποινικό δικαστή δεν πρέπει να υπερβαίνει τη διάρκεια της ανώτερης εκ των δύο ποινών. Έτσι, εάν το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο επιβάλει σε φαρμακοποιό την ποινή της απαγόρευσης άσκησης της επαγγελματικής του δραστηριότητας λόγω παράβασης της επαγγελματικής δεοντολογίας και την ίδια ποινή επιβάλει ο ποινικός δικαστής για παράβαση του ποινικού κώδικα, δεν θα εφαρμοστούν σωρευτικά οι δύο ποινές, αλλά μόνον η ποινή με τη μεγαλύτερη διάρκεια Αντίθετα, είναι δυνατή η σωρευτική επιβολή υψηλού προστίμου από το πειθαρχικό όργανο και διαγραφής του ενδιαφερομένου από το μητρώο από την αρμόδια επαγγελματική ένωση».

2.4. Η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας.

Η ιδιαίτερη αυτή σχέση μεταξύ ποινικής δίκης και διοικητικής διαδικασίας και δίκης εντοπίζεται περαιτέρω και στην περίπτωση της επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας.

Με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 114 του Υ.Κ. ορίζεται ότι : «Αν μετά την έκδοση πειθαρχικής απόφασης με την οποία απαλλάσσεται ο υπάλληλος ή επιβάλλεται ποινή κατώτερη από την οριστική παύση, εκδοθεί αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνονται πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση παραπτώματος της περίπτωσης α` της παραγράφου 5 του άρθρου 109 του παρόντος, η πειθαρχική διαδικασία επαναλαμβάνεται με τη διαδικασία του άρθρου 143. Επίσης επαναλαμβάνεται η πειθαρχική διαδικασία, αν μετά την έκδοση καταδικαστικής πειθαρχικής απόφασης, με την οποία επιβάλλεται οποιαδήποτε ποινή, εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική ποινική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα για την πράξη ή την παράλειψη, για την οποία τιμωρήθηκε πειθαρχικά ο υπάλληλος. 5. Η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας επιτρέπεται και όταν έχει εκδοθεί καταδικαστική πειθαρχική απόφαση, χωρίς να έχει λάβει υπόψη καταδικαστική ποινική απόφαση που προηγήθηκε».

Ανάλογες διατάξεις περί της δυνατότητας επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας ανευρίσκονται και σε άλλα νομοθετήματα , πλην του Υ.Κ. , αλλά και νομολογιακώς έχει γίνει δεκτό ότι η δυνατότητα αυτή , ακόμη και αν δεν προβλέπεται ρητώς , μπορεί να συναχθεί ότι αποτελεί κατά γενική αρχή του πειθαρχικού δικαίου, δικαίωμα του πειθαρχικώς διωκόμενου υπαλλήλου (βλ. Σ.τ.Ε. 198/2012).

Περαιτέρω δε , θα πρέπει να επισημανθεί ότι και στην περίπτωση της επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας, η έκταση της δέσμευσης του πειθαρχικού οργάνου από την αμετάκλητη ποινική απόφαση δεν διαφέρει από την ήδη προπαραταθείσα νομολογία, περί δέσμευσης από την ποινική απόφαση κατά την πειθαρχική διαδικασία, η οποία απέληξε στην επιβολή πειθαρχικής ποινής. Έχει λοιπόν κριθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 49 παρ. 1 και 3 του π.δ. 22/1996 (πειθαρχικό δίκαιο αστυνομικού προσωπικού) , ότι το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται, κατά την αρχική εκδίκαση της πειθαρχικής υπόθεσης αλλά και κατά την επανάληψη της πειθαρχικής δίκης (για τον τυχόν μετριασμό ή την εξάλειψη της επιβληθείσας ποινής), ως προς την ύπαρξη ή μη των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων θεμελιώνεται η πειθαρχική δίωξη, από την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, η οποία έκρινε αμετακλήτως επί της ποινικής κατηγορίας που στηρίζεται στα ίδια πραγματικά περιστατικά, εφόσον στο σκεπτικό της απόφασης αυτής βεβαιώνεται

ρητά ότι το ποινικό δικαστήριο δέχθηκε ως αποδεδειγμένη την ύπαρξη ή ανυπαρξία των πραγματικών περιστατικών Εξάλλου, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, όπως αυτές ερμηνεύονται υπό το φως του άρθρου 6 παρ. 2 της Σύμβασης της Ρώμης «για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών» (ΕΣΔΑ), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 27.9.2007, Βασίλειος Σταυρόπουλος κατά Ελλάδας, 35522/04), ο πειθαρχικός δικαστής δεσμεύεται από την αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, ανεξαρτήτως αν τούτο εξέφερε κρίση μετά ή άνευ αμφιβολιών. Η κατά τα ανωτέρω δέσμευση του πειθαρχικού δικαστή από την αθωωτική απόφαση συντρέχει υπό την προεκτεθείσα προϋπόθεση, ότι τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία διώχθηκε ποινικά το αστυνομικό προσωπικό αλλά αθωώθηκε ταυτίζονται πλήρως με αυτά για τα οποία του ασκήθηκε πειθαρχική δίωξη (Σ.τ.Ε.76/2015 **,** 4651/2012**,** 1792/2012**,** 116/2010**,** 1670/2009**,** 2690/2008 7μ**.,** 1251/2008**).** Περαιτέρω , έχει γίνει δεκτό ότι την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας δικαιούται να ζητήσει ο καταδικασθείς πειθαρχικώς υπάλληλος, εφόσον μετά την έκδοση της καταδικαστικής πειθαρχικής απόφασης εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα δικαστικού συμβουλίου για την πράξη ή την παράλειψη για την οποία αυτός διώχθηκε πειθαρχικώς. Διότι ο νομοθέτης θέλησε την επανάληψη της πειθαρχικής δίκης προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στον πειθαρχικό δικαστή να λάβει υπόψη την μεταγενέστερη αθωωτική ποινική απόφαση ή το μεταγενέστερο απαλλακτικό βούλευμα και, συνεκτιμώντας τα νεώτερα πραγματικά περιστατικά, με βάση τα οποία το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο ή δικαστικό συμβούλιο, αντιστοίχως, κατέληξε σε αθωωτική απόφαση ή απαλλακτικό βούλευμα, να επανεξετάσει κατ' ουσίαν την όλη πειθαρχική υπόθεση. Η προϋπόθεση όμως αυτή και ο σκοπός του νόμου πληρούνται όταν ο πειθαρχικός δικαστής, έστω και κατά τον τελευταίο βαθμό της πειθαρχικής δικαιοδοσίας, επιληφθείς της κατ' ουσίαν εξέτασης της υπόθεσης, έλαβε υπόψη και εξετίμησε τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά, όπως αυτά προέκυψαν κατά την ποινική δίκη που μεσολάβησε, οπότε δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση να εφαρμοσθούν οι διατάξεις των άρθρων 114 παρ. 4 και 5 και 143 του Υπαλληλικού Κώδικα (Σ.τ.Ε. 2591/2013). Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται, εξάλλου, ότι όταν η πειθαρχική καταδίκη του υπαλλήλου εχώρησε επί τη βάσει πλειόνων πράξεων ή παραλείψεων, οι οποίες, προκειμένου να του επιβληθεί πειθαρχική ποινή, αποτέλεσαν αντικείμενο συνεκτίμησης, η έκδοση αμετάκλητης αθωωτικής ποινικής απόφασης ή αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος για ορισμένες μόνον από τις ανωτέρω πράξεις ή παραλείψεις, συνιστά νόμιμο λόγο επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας. (Σ.τ.Ε. 3330/2013 7μ**).**

Περαιτέρω έχει κριθεί ότι η παύση της ποινικής δίωξης λόγω παραγραφής δεν εμπεριέχει κρίση του ποινικού δικαστηρίου σχετικά με την τέλεση ή μη των αποδιδόμενων στον κατηγορούμενο πράξεων και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αποτελέσει νόμιμο λόγο επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας. (Σ.τ.Ε. 3330/2013 7μ). Η ανωτέρω κρίση , είναι συμβατή και με τη νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α. με την οποία έχει γίνει δεκτό ότι αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου περί οριστικής παύσης της ποινικής δίωξης, λόγω παραγραφής του αδικήματος για το οποίο αυτή είχε ασκηθεί, δεν αποτελεί αμετάκλητη απόφαση με την οποία «αθωώθηκε ή καταδικάσθηκε» ο διωχθείς[(πρβλ. ΕΔΔΑ μειζ. συνθ. 27.5.2014,

Margus v. Croatia (4455/10), σκέψεις 118, 120, 121], δεδομένου ότι τέτοια απόφαση ερείδεται στην εξάλειψη του αξιόποινου της πράξης συνεπεία της παραγραφής και όχι σε εκτίμηση για τη διάπραξη ή μη του αδικήματος (πρβλ. Σ.τ.Ε. 169/2017 7μ., 2713/2017, 1102/2018 7μ.).

Έχει δε γίνει συναφώς δεκτό ότι για την ταυτότητα του νομικού λόγου, εάν το πειθαρχικό όργανο επιβάλλει πειθαρχική ποινή, ερειδόμενη σε πραγματικά περιστατικά, για τη διαπίστωση της συνδρομής των οποίων δεσμεύτηκε, σύμφωνα με την ανωτέρω γενική αρχή του πειθαρχικού δικαίου, από αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου και στη συνέχεια η απόφαση αυτή ακυρωθεί, κατόπιν αίτησης επανάληψης της ποινικής διαδικασίας, για το λόγο ότι, σύμφωνα με το άρθρο 525 παρ. 1 περ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (π.δ. 258/1986, Α΄ 121), «ύστερα από την ποινική καταδίκη αποκαλύφθηκαν νέα - άγνωστα στους δικαστές που εξέδωσαν την καταδικαστική απόφαση - γεγονότα ή αποδείξεις, τα οποία μόνα τους ή σε συνδυασμό με εκείνα που είχαν προσκομισθεί προηγουμένως κάνουν φανερό ότι αυτός που καταδικάστηκε είναι αθώος», τότε αυτός στον οποίο επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή δικαιούται να ζητήσει την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου που δέχθηκε την αίτηση επανάληψης της ποινικής διαδικασίας, ως προς τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία κρίθηκε ότι ο καταδικασθείς είναι φανερό ότι είναι αθώος (Σ.τ.Ε. 198/2012).

4. Παραγραφή του αξιοποίνου - Κρίση ότι δεν ανατρέπει την ποινική καταδίκη. Παρουσίαση σχετικής νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας. και Ε.Δ.Δ.Α..

Μια άλλη εξίσου ενδιαφέρουσα όψη της σχέσης μεταξύ ποινικής και διοικητικής δίκης αποτελεί η επιρροή της θέσης στο αρχείο ποινικών υποθέσεων λόγω παραγραφής του αξιοποίνου, κατ' εφαρμογή ρητής νομοθετικής πρόβλεψης (ενδεικτική η διάταξη του άρθρου 32 του ν. 3346/2005, Α΄140) . Στην περίπτωση αυτή παγίως γίνεται δεκτό ότι η πρόβλεψη από τον νομοθέτη, για λόγους σωφρονιστικής πολιτικής και δη, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του νόμου, αποσυμφόρησης των καταστημάτων κράτησης, της παραγραφής ποινών αφορά τη μη έκτιση της ποινής στην οποία έχει καταδικασθεί ο αιτών από το ποινικό δικαστήριο και δεν ανατρέπει την ποινική καταδίκη του, ούτε επηρεάζει την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων από τη διοίκηση και το διοικητικό δικαστήριο (βλ Σ.τ.Ε. 3378/2011, 2620/2012, 2985/2014, 2236/2015, 2582/2017). Με βάση τα προαναφερόμενα έχει γίνει δεκτό (βλ. Σ.τ.Ε 2985/2014) ότι η μη έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε από το ποινικό δικαστήριο δεν ανατρέπει την ποινική καταδίκη σε πλαστογραφία και απάτη, ούτε επηρεάζει τη δεσμία αρμοδιότητα της Διοίκησης να εκδώσει τη διαπιστωτική πράξη περί αυτοδικαίας λύσης της υπαλληλικής σχέσης λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης. Αντίστοιχα , με την Σ.τ.Ε. 2582/2017 απορρίφθηκε προβαλλόμενος λόγος έφεσης σε υπόθεση σχετική με άρνηση της διοίκησης για κατάταξη υποψηφίου σε οργανική θέση, λόγω συνδρομής στο πρόσωπό του κωλύματος διορισμού. Ειδικότερα προβλήθηκε ότι το δικάσαν δικαστήριο εσφαλμένως δεν εκτίμησε και δεν έλαβε υπόψη του έγγραφο απόψεων

της Διοίκησης ενώπιον του δικάσαντος δικαστηρίου στο οποίο αναφερόταν ότι η αίτηση αναίρεσης που είχε ασκήσει ο εκκαλών κατά απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πατρών τέθηκε στο αρχείο λόγω παραγραφής του αξιοποίνου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 32 του ν. 3346/2005, και κατά τούτο η αιτιολογία της Διοίκησης περί συνδρομής στο πρόσωπό του κωλύματος διορισμού κατ' άρθρο 9 του ν. 2683/1999 σε συνδυασμό με το άρθρο 7 του π.δ. 410/1988 δεν είναι νόμιμη, λόγω εξάλειψης του αξιοποίνου. Το Δικαστήριο εν προκειμένω έκρινε ότι ο ανωτέρω ισχυρισμός του εκκαλούντος, με τον οποίον γίνεται επίκληση της διάταξης του άρθρου 32 του ν. 3346/2005 περί μη εκτέλεσης καταδικαστικών αποφάσεων λόγω υφ' όρον παραγραφής καταγνωσθεισών ποινών, είναι απορριπτέος διότι, αφορά, πάντως, τη μη έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε από το ποινικό δικαστήριο και δεν ανατρέπει την ποινική καταδίκη του (Σ.τ.Ε 3378/2011, 2620/2012, 2985/2014, 2236/2015, πρβλ. αποφάσεις του Ε.Δ.Δ.Α. της 8.1.2009, με αριθμ. προσφυγής 44058/2005 , 44062/2005 κατά Ελλάδας) και δεν κλονίζει τη νομιμότητα της αιτιολογίας της άρνησης της Διοίκησης να τον κατατάξει σε οργανική θέση με σύμβαση εργασίας δικαίου αορίστου χρόνου, λόγω κωλύματος διορισμού στο πρόσωπό του.

Η συμβατότητα της ανωτέρω ρύθμισης του ν. 3346/2005 με την Ε.Σ.Δ.Α. αποτέλεσε αντικείμενο σχετικών αποφάσεων του Ε.Δ.Δ.Α. (βλ. αποφάσεις του Ε.Δ.Δ.Α. της 8.1.2009, με αριθμ. προσφυγής 44058/2005 , 44062/2005 κατά Ελλάδας) ως προς τη συμβατότητα της ρύθμισης με το άρθρο 2 του 7^{ου} Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. ήτοι υπό το πρίσμα του δικαιώματος του προσφεύγοντος σε διπλό βαθμό δικαιοδοσίας. Με αφορμή όμως την απάντηση επί του ανωτέρου νομικού ζητήματος, και δεδομένου ότι οι υποθέσεις αφορούσαν σε αστυνομικούς υπαλλήλους οι οποίοι παράλληλα με την ποινική δίωξη σε βάρος τους για νόθευση του αρχείου των οικοδομικών αδειών στο οποίο υπηρετούσε η μία προσφεύγουσα και για παράβαση πολεοδομικών παραβάσεων ο έτερος προσφεύγων, είχαν τιμωρηθεί και με πειθαρχικές ποινές οι αποφάσεις αυτές περιλαμβάνουν ενδιαφέρουσες σκέψεις για τη σχέση μεταξύ πειθαρχικής και ποινικής δίκης. Το Δικαστήριο επεσήμανε ότι η καταδίκη των προσφευγόντων σε πρώτο βαθμό ελήφθη υπόψη στην πειθαρχική δίκη τους , η οποία είναι επί του παρόντος σε εξέλιξη. Το Δικαστήριο επισημαίνει, εν τούτοις, ότι δεν είχε αποκλειστικό ρόλο στη διαδικασία της απόφασης. Πράγματι, παρατηρεί ότι, προκειμένου να αιτιολογήσουν τις αποφάσεις τους, οι πειθαρχικές αρχές στηρίχθηκαν σε πολυάριθμα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκομίσθηκαν κατά τις κατ'αντιδικία συζητήσεις οι οποίες διεξήχθησαν παρουσία της προσφεύγουσας/ του προσφεύγοντος και του δικηγόρου της, αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην κατάθεση ενός άλλου αστυνομικού που κατηγορείτο για την ίδια υπόθεση. Επιπλέον, στο μέτρο που οι προσφεύγοντες μοιάζουν να υποστηρίζουν ότι η τύχη τους ενώπιον των πειθαρχικών οργάνων αποτέλεσε «παράπλευρη επίπτωση» της εφαρμογής στην περίπτωσή της του νόμου αριθ. 3346/2005, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το επιχείρημα αυτό βασίζεται στην υπόθεση ότι αυτοί θα αθωώνονταν αμετάκλητα από τα ανώτατα ποινικά δικαστήρια αν η υπόθεσή τους δεν είχε τεθεί στο αρχείο μετά την πρωτοβάθμια απόφαση. Ωστόσο, ακόμα και στην τελευταία αυτή περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ενόψει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου και της πρακτικής, στα πειθαρχικά όργανα θα επιτρεπόταν να επιβάλουν στους προσφεύγοντες ποινή αν εκτιμούσαν ότι η συμπεριφορά τους είχε

θίξει την τιμή της και το κύρος της ελληνικής αστυνομίας. Επιπλέον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το να ακολουθήσει την πρόταση των προσφευγόντων , σύμφωνα με την οποία οι πειθαρχικές αρχές έπρεπε να αγνοήσουν εντελώς την ποινική διαδικασία της οποίας υπήρξε αντικείμενο, προκειμένου να υποστηρίξει ότι η τοποθέτηση της υπόθεσής τους στο αρχείο ήταν συμβατή προς το άρθρο 2 του 7ου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α θα ισοδυναμούσε με αμφισβήτηση των αρμοδιοτήτων των πειθαρχικών οργάνων, τα οποία είναι ωστόσο εξουσιοδοτημένα από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και την πρακτική να λαμβάνουν υπόψη την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου και να αξιολογούν τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αφορούσαν οι ποινικές διώξεις . Ωστόσο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η ένδικη διαφορά που εισήχθη εν προκειμένω ενώπιόν του δεν αφορά το δίκαιο της επίδικης πειθαρχικής διαδικασίας, διαδικασία η οποία ούτως ή άλλως δεν έχει περατωθεί ακόμα, αλλά τον περιορισμό του δικαιώματος των προσφευγόντων να εξετασθεί η ποινική καταδίκη τους από ανώτερο δικαστήριο. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, η εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3346/2005 είχε συνέπειες οι οποίες μπορούν να συγκριθούν με αθώωση. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο καταλήγει ότι η τοποθέτηση της ποινικής υπόθεσης των προσφευγόντων στο αρχείο δυνάμει του νέου νόμου δεν έθεσε κανένα πρόβλημα υπό το πρίσμα του δικαιώματος σε διπλό βαθμό δικαιοδοσίας, ακόμα κι αν, σε ένα αρχικό στάδιο, είχαν καταδικασθεί για αξιόποινη πράξη, η οποία επέσυρε ποινή φυλάκισης . Συνεπώς, καταλήγει δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 2 του 7ου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α..

4. Συμπέρασμα.

Από την προπαρατεθείσα νομολογία καθίσταται σαφές ότι η πειθαρχική διαδικασία και δίκη είναι αρρήκτως συνδεδεμένη με την ποινική δίκη . Καταδεικνύεται όμως ότι καταλείπεται στον διοικητικό δικαστή ένα ευρύ περιθώριο εκτίμησης των ποινικών αποφάσεων, υπό το πρίσμα των αρχών του πειθαρχικού και υπαλληλικού δικαίου και υπαγωγής της διαφοράς στον κατάλληλο κανόνα δικαίου. Όριο, σ' αυτό το δυσχερές πολλές φορές έργο, πρέπει να αποτελεί ο σεβασμός στο τεκμήριο αθωότητας , όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α. και των δικαστηρίων μας και εργαλείο η ορθή εφαρμογή των κανόνων του υπαλληλικού και πειθαρχικού δικαίου.

Σπ. Καρύδα
Πάρεδρος Συμβουλίου Επικρατείας